

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ו' ניסן תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין קלה.

דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סעיף ד'.

מוסר: חפץ חיים חפץ חיים עשין אות א' עד אות ג'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

סעודת סיום מכובדת, או רק קצת 'לחיים'? | כיצד נהג הגרש"ז אויערבאך זצ"ל באמירת ההגדה בשבת הגדול? | הדרשה שזעזעה את סלוצק | איזה סכום רשם הגרנ"צ פינקל זצ"ל על הצ'ק הפתוח שהגיש לו המיליארדר? | האם מותר ליישר כוס חד-פעמית ש'התכווטה'?' | 1611

על דא ועל הא

**מחוגי השעון התקדמו. השעה 10:00 בדיוק.
העיניים והאוזניים של כל הנוכחים נצמדים לדיווחים
הדרמטיים של המדגמים. רק אדם אחד יושב בצד...**

עשר דקות שהן עולם מלא! הדים רבים ותגובות נרגשות ליוזמה המיוחדת שפורסמה אתמול ב'הפותרת'

שליט"א יצאו מגדרם להרעיש ארץ ומלואה, להבעיר את ליבות בני ישראל ולזעוק בתפילות לאבינו שבשמים.

היה זה ביום הבחירות, בניוז היומי של 'דרשו' - 'הפותרת', אותו מקבלים אלפים לתיבת המייל שלהם, המלא בחומר מעניין ומגוון בכל ענייני היהדות וההלכה, הופיעו השורות דלהלן:

"רבותי, הנה זה מגיע. ההזדמנות שקיימת רק פעם ב-4 שנים! היום יום הבחירות, יעמלו כולם לקיים מצוות רבותינו, אבל כשהקלפיות נסגרות, וכבר אין מה לעשות, מגיע הרגע הגדול... כשכולם יצמדו לדיווחי המדגמים (שאין שום קשר בינם למציאות...), זה הרגע הגדול שלכם. נצלו זאת. עשינו זאת בבחירות קודמות, והנה זה מגיע שוב..."

"בעשר הדקות שבין השעות 22:05 - 21:55 (חמשה-לעשר עד עשר-וחמישה), תיפסו את הגמרא ואטמו אזניכם מלשמוע דברי חול. ברגעים אלו כשכולם עסוקים במדגמים ושטויות, חסרה תורה בעולם והקידוש ד' שלכם יהיה עצום. אל תפספסו רגעים יקרים אלה. הפיצו הלאה את המייל..."

הרה"ח אהרן כהן

חברי הקלפי נעמדו על מקומם, עוד מעט ייסגרו שערי הקלפי והם יתחילו לספור את הקולות וסופסוף יסיימו את עבודתם וישובו לבתיהם לאחר היום הארוך. ואז הם הבחינו בו והביטו בתימהון.

השעה 9:55, בעוד חמש דקות ייסגרו הקלפיות וכריזו על תוצאות המדגמים. הוא התיישב בשולחן הצדדי, הוציא חוברת 'משנה ברורה' ולמד דיני מרור לליל הסדר...

מחוגי השעון התקדמו. 10:00 בדיוק. עיני כולם ננעצו במסכים או קשובים לאזניות, לשמוע ולדעת, מה אומרים המדגמים. הוא המשיך בלימודו עד שהגיע הזמן לעשות את תפקידו, להשקיף ולוודא ששום קול מהיהדות החרדית לא ייעלם ויאבד. הסיפור הנ"ל, אחד מני רבים, התרחש במלוא אמיתותו.

שבועות וחודשים סוערים עברו על תושבי מדינת ישראל בכלל והיהדות החרדית בפרט. הפחד מהלא נודע, הדאגה מעליית שונאי השם ורודפי הדת החרידה כל לב יהודי. גדולי ומאורי הדור

גדול ותלול וקשה לכיבוש, עם קצת כח גבורה ורצון והוא הופך למישור! וזה המקום להודות ל'דרשו' על היוזמה הנהדרת, כהמשך וכתוספת לכל הרמת קרן התורה, שהעלתה ורוממה והגביה אותנו לכמה דקות שלא נגמרות..."

מספר הרב יהושע י. מבית שמש: "ישבתי כהרגלי בבית המדרש צאנו והתעקשתי לשמור על קביעותי בתורה בלימוד ברציפות למען ולזכות ניצחון החרדים לדבר השם, מיד לאחר מכן נעמדתי למעריב. לא להאמין, בלי נייעס ועדכונים. וההרגשה באמת תענוג שלא מהעולם הזה".

לסיום, מרגש היה לשמוע את סיפורו של ר' מנחם: "האמת היא, שהייתי באמצע ההכנות לפסח ביחד עם אח שלי. פתאום קלטנו: איי! הזמן כבר הגיע, אנחנו כבר ב-3 דקות איחור. הפסקנו ועזבנו את העבודה באמצע ולמדנו יחד כרבע שעה כדי להצטרף ולזכות להיות חלק מהקבוצה הגדולה המרבים תורה בעולם".

אשריכם ישראל!

קריאת קודש זו שהגיעה לאלפים שהעבירו את המסר לחבריהם וידידיהם, ניכרה ובלטה בשטח במלוא עוזה. רבים וטובים התבטאו בהתלהבות: "אחרי השטייגען הגדול, אנחנו כבר ניצחנו!!!" כל אחד בסגנונו הגיב בחום ובהתלהבות על הרעיון הנפלא. לכבוד ולהנאת הקוראים החשובים החלטנו לשתף אותם בחלק מהתגובות:

מספר הרב אהרן ידלר: "התיישבתי עם שני בני הגדולים על מנת ללמוד את ה'עשר דקות', אך הודו להשם, הלימוד היה מענג כל כך, ופשוט לא שמנו לב והמשכנו הרבה יותר זמן..."

מספר הרב בנימין ב': "נכנסתי לחדר עם גמרא והתחלתי להכין את השיעור הראשון של זמן קיץ בפרק חזקת הבתים. היה כזה לימוד מתוק וטהור, שאני בטוח שהשיעור בישיבה בעז"ה יהיה שיעור מיוחד ביותר, שיעור שהוכן בשעה מיוחדת ובהקרבה מיוחדת!!!"

"והכי חשוב - תובנה אדירה לחיים!! גם הדבר שנראה הר

יהלומים מגדולי ישראל

"שבת הגדול בצהריים, בית הכנסת מלא מפה אל פה. אני הייתי מן הראשונים, ואתייצב על יד ארון הקודש. הנני רואה יהודי גבה קומה מתעטף בטליתו, זקנו קטן אך פאותיו ארוכות מאד..."

עד ראייה מספר על דרשתו של ה'בית הלוי' זצ"ל שזיעזעה את סלוצק | ועוד צרוד סיפורים נפלאים על דרשות שבת הגדול של גדולי ישראל - מאת הרב ישראל ליוש שליט"א

עברו עליו.

פעם אחת בעת אמירת 'הגדה של פסח' כשאמר 'ויענונו כמה שנאמר...' סיפר האדמו"ר, כי היה רב אחד שרק מעט אנשים הופיעו ל'דרשת שבת הגדול' שלו. כשנעמד אותו רב לשאת את הדרשה אמר: כתוב בהגדה 'במתי מעט כמה שנאמר...' א"כ, מאחר שאנחנו רק 'מתי מעט' ואין לפני מי לדרוש, נסתפק ונצא ידי חובה 'כמה שנאמר' - כאילו אמרתי דרשה, וירד ולא נשא את הדרשה.

אף אנו נמליץ ונאמר - אמר הסאטמאר רב - על השנים שבהן לא זכיתי לומר 'דרשת שבת הגדול' מחמת הצרות שעברו עלי: 'ויענונו' - מחמת העינויים והצרות שעברנו, 'כמה שנאמר' - יהא נחשב כאילו נאמרה דרשת...

דרשת שבת הגדול שזיעזעה את סלוצק

קהילת סלוצק הצטיינה בימים ההם בצורבים יראים ושלמים שנזהרו בקלה כבחמורה, אך זרועות ההשכלה, שכילתה רבים מבני התורה, הגיעו גם לקהילה חשובה זו, והיו מבני עשירי הקהילה ששלחו את בניהם ללימודים בגימנסיה

כשלא שואלים גם לא דורשים!

כאשר היה רבי צבי הירש ברלינר זצ"ל רב במאנהיים, שנה אחת לא מסר דרשה בשבת הגדול. שאלו אותו ה'בעלי בתים' מפני מה הוא מבטל מנהג כה חשוב המקובל בכל קהילות ישראל?

השיב: חז"ל אומרים 'שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום', ולכאורה תמוה מהי כפילות הלשון 'שואלין ודורשין'? אלא, כוונת חז"ל: אימתי דורשין בהלכות הפסח? - כששואלין! במקום שהבעלי בתים מתעניינים בהלכות הפסח, הגעלת כלים, הלכות מצה וכו'. אבל כאן בקהילתנו רואה אני שאין לכם שאלות בהלכות הפסח, כנראה כולכם כבר יודעים להורות היתר לעצמכם, ולכן אינכם מטריחים את הרב. אם כן, בעיר כזאת, פטור הרב גם מלדרוש 'דרשת שבת הגדול...'

דרשת שבת הגדול שכאילו נאמרה

היו שנים בהן לא נשא הגה"ק רבי יואל טייטלבוים מסאטמאר זצ"ל דרשה בשבת הגדול. היו אלו שנות המלחמה, בהן נרדף האדמו"ר ע"י הנאצים ימ"ש, וצרות ומכאובים רבים

"הרב המשיך לייסר את השומעים על דבר הפרצה הנוראה שילדיהם לומדים בגימנסיה, ולומדים מחבריהם הגויים, משנים את שמם ולבושם ומחללים את השבת. 'הרי זה דומה' - זעק הרב מנהמת לבו - 'לאותה אלמנה שהתחילה להתקשט ונתנה עיניה באחרים. איך נפתח פה לבקש מאדונינו מלכנו שיפרנס אותנו ויגאלנו משעבוד לגאולה'.

"אז פרץ הרב בבכי גדול, ורבים מהקהל התרגשו ובכו גם כן. בעיקר נשמעו הבכיות מעזרת הנשים, וחלקן אף הכריזו בקול שמעתה יפסיקו לשלוח את בניהם לגימנסיה. הדרשה המזעזעת השאירה רושם רב, וקרוב למחצית מהתלמידים היהודים הפסיקו את לימודיהם בגימנסיה, וחזרו לשם רק כששחררו אותם מהלימודים בשבתות ובימים טובים".

אך הסיפור לא נגמר. שמעה של הדרשה המוצלחת נשמע אף בבית המושל, וכבר ביום א' דחווה"מ פסח הוזמן ה'בית הלוי' לבית המושל. "יודע אתה שדברייך נגד הגימנסיה הממשלתית הם עוון 'בגידה' - הטיח המושל ברב - "החוק מחייב אותי לעצור אותך לאלתר, אך כיון שהנך רב חדש, אני נוהג בך לפנים משורת הדין, ונותן לך הזדמנות לשאת דרשה בשבת הקרובה ולבטל את 'דרשת שבת הגדול', אחרת אאלץ להוציא נגדך פקודת מעצר..."

הרב לא איבד עשתונות, ובפקחות רבה שניחן בה הסביר למושל שהוא כלל לא אסר את הלימודים בגימנסיה, אלא אסר רק את ההשתתפות בלימודים ביום שבת. "הבן" - הסבר הרב למושל - "המורדים במלכנו ירום הודו ושואפים להוריד אותו מכיסאו, הם גם המורדים באלוקי השמים שהוא מלך מלכי המלכים. רק מי שמאמין באלוקים ונאמן לדתו, הוא גם נאמן למלכנו ולחוקיו".

לאחר שסיים הרב את דבריו פנה המושל לסגנו שישב לצידו ואמר לו: "חי נפשי, הרב הדתי החדש של יהודי סלוצק הוא יותר מלומד ופיקח מהרב הממשלתי שלהם. אמנם אינני משוכנע שכל מה שאמר דברי אמת הם, אולם הוא הגן על עצמו כעורך דין ממולח, שוב אין בדעתי להעמידו לדין".

בסיום דבריו ביקש המושל סליחה מהרב על שהטריח את מנוחתו בימי החג, ובקריצת עין רמז לו שלהבא יהיה זהיר בדבריו, כי עיני הממשלה שולטת בכל, ואוזניים לכותל...

פגישת הרב והמושל נסתיימה בהצלחה רבה, ובהוראת המושל נענה מנהל הגימנסיה לדרישת התלמידים היהודים שלא להופיע בלימודים בשבתות ובימים טובים.

שבת הגדול - שבת תשובה

בשנת תק"א נבחר הגאון הגדול בעל ה'פני יהושע' זצ"ל לרב הראשי בפרנקפורט. לאחר תקופה קצרה נאלץ הרב לעבור לוורמייזא בגלל מחלוקת שפרצה בעיר. הוא שהה שם כמה שנים, ובשנת תקי"ג ביקשו ממנו פרנסי העיר פרנקפורט

הנהלת הגימנסיה שילבה זרועות עם ראשי ההשכלה, וכדי להקל על היהודים את השתלבותם באקדמיה, הגמישה עבורם את התנאים ופטרה אותם מלימודים בשבת. אך אט אט הוחמרו עליהם הכללים. בתחילה חייבו אותם להתייצב בגימנסיה בשבתות ופטרו אותם רק מכתובה, וכעבור שנים מעטות גם הקלה זו התבטלה, והתלמידים היהודים חויבו אף לכתוב בשבת.

בביקורו הראשון של מרן הבית הלוי זצ"ל בסלוצק, כבר שמע שאחדים מראשי הקהילה הנכבדים שולחים את בניהם ללימודים בגימנסיה. ידיעה זו גרמה לו צער רב, וצער גדל שבעתיים כאשר שמע שאינם מדירים רגליהם מהגימנסיה גם בשבת, והגדילו עוונם גם בכתיבה בשבת. אולם הוא החליט שלא יעשה דבר עד שיקבע את מושבו בסלוצק.

בראש חודש ניסן שנת תרכ"ה הגיע הבית הלוי לסלוצק. העיירה לבשה חג, החנויות נסגרו, בעלי המלאכה והפועלים שבתו מעבודתם, קבלת פנים מרהיבה נערכה לכבודו, והקהילה שמחה מאוד על רבם החדש שקבע את מושבו בעיירה.

כבר בימים הראשונים החל לקרוא אליו הורים רבים ששלחו את ילדיהם לגימנסיה וניסו לשכנע אותם להוציא את ילדיהם מהמוסד הקלוקל, אך דבריו נפלו על אוזניים ערלות. חלקם אף התפארו בכך שבנם לומד בגימנסיה, ושיבחו אותם שלמרות הכל הם נשארים יראי שמים, וכי לפני הלימודים הם מתפללים תפילת שחרית, באין מוצא החליט ה'בית הלוי' להקדיש את דרשת שבת הגדול לנושא הכאוב.

וכך מתואר בחוברת 'הדרום' (לח) מפי עד ראייה: "רבי יוסף בער נודע מלבד גדלותו בתורה, לדרשן גדול ומצוין, והעיר סלוצק חיכתה בכליון עיניים לשמוע את דרשתו הראשונה בשבת הגדול..."

עד הראיה ממשיך בתיאורו: "שבת הגדול בצהריים, בית הכנסת הגדול מלא מפה אל פה. אנכי הייתי מן הראשונים, ואתייצב על יד ארון הקודש. הנני רואה יהודי גבה קומה מתעטף בטליתו, זקנו קטן אך פאותיו ארוכות מאד, עיניו גדולות ושחורות ומאירות, לבוש הוא בגד ארוך של משי, עולה אל ארון הקודש, נושק בחיבה את הפרוכת, שם פניו אל ההמון הנאסף שעמד ביראת הכבוד ובפיות פתוחים, וקול עצוב ונלבב נשמע..."

"המשנה אומרת' - פתח הרב את דרשתו - 'אלמנה ניזונית מנכסי יתומים, אך בגמ' מבואר שאם האלמנה הסיחה דעתה מבעלה להינשא לאחר, שוב אינה ניזונית מן היתומים. משל למה הדבר דומה' - הסביר הרב - 'האלמנה זה עם ישראל שגלה מארצו, כל זמן שזכרו יתברך חקוק בליבנו, זכאית האלמנה - עם ישראל - להתפרנס מאוצרותיו של הקב"ה, אך כיון שפושטת האלמנה את לבוש הקודש שלבשה בהר סיני ומפרנסת עצמה בתורות אחרות וזרות, אזי מפסידה האלמנה

לשוב לעיר.

את ברכת הדרך. אמר לי ה'חתם סופר': 'איציק'ל, אינך נשאר לדרשת שבת הגדול שלי?!' כמובן שנשארתי" - מספר ר' יצחק.

במוצאי שבת הגדול, כבר היה סמוך לחג הפסח, באתי שוב למו"ר ואמרתי לו שהיות והזמן קצר מוכרח אני לנסוע לאמי שתחי', ושוב אמר לי ה'חתם סופר': 'איציק'ל, אחרי ה'דרשת שבת הגדול' שלי אתה עוד מסוגל לנסוע?!...'

"אך אני הייתי צעיר לימים" - מספר ר' יצחק - "לא ירדתי לסוף דעתו, ולמרות הכל החלטתי לנסוע".

הוא כתב לי תעודת הצטיינות, ליווה אותי, ונתן לי את ברכת הדרך, אך נאנח ואמר: 'איציק'ל, בעיירה שלך בוערת אש... בעיירה שלך בוערת אש... תיזהר מאוד...!'

"מה אומר ומה אדבר" - סיים ר' יצחק את סיפורו - "אז היתה עיירתי מלאה בחכמים וסופרים, היום אפילו כוס מים אינני יכול לשתות אצל בני..."

לקראת שבת הגדול הוא הסכים לשוב אל העיר, ורצה לדרוש 'דרשת שבת הגדול', אך מתנגדיו בעלי המחלוקת החציפו פניהם והפריעו לו בדרשה.

אמר הפני יהושע: "בתחילה חשבתי כי 'שבת הגדול' זו תהיה 'שבת תשובה' עבורכם, כי תשובו מחטאתכם אשר חטאתם נגדי. עתה אני רואה שזו תהיה 'שבת תשובה' עבורי, כי אני אשוב לעיר אחרת סמוך ונראה לפרנקפורט"... ואכן עבר לגור ב'אופנבוך' הסמוכה.

מדוע התעקש ה'חתם סופר' שתלמידו ישמע את 'דרשת שבת הגדול' שלו?

אמו של הר' יצחק פראג זצ"ל היתה אלמנה, ולקראת פסח ביקשה מבנה שישוב הביתה. "הלכתי למורי ורבי מרן החתם סופר זצ"ל" - מספר ר' יצחק - "להיפרד ממנו ולבקש ממנו

עניינא דיומא - שבת הגדול

"עד כאן אומרים בשבת הגדול": השיטות והטעמים במנהג אמירת ההגדה בשבת הגדול

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

הגמרא במסכת ר"ה, שלעולם יסדיר אדם תפילתו ואח"כ יתפלל, ובפרט בפיוטים שקשה להבינם, וכ"ש כאן שצריך לספר לבני ובני ביתו את כל הניסים והנפלאות שעשה ה' עם בני ישראל. וכך נתפשט המנהג בתפוצות ישראל, וגם היום נוהגים כך בקהילות מרוקו ואלג'יר, שאומרים את ההגדה בשבת הגדול אחר מנחה. ובראפשיץ המנהג שאומרים את ההגדה בשבת הגדול בבוקר בסעודת שחרית ושרים אותה בניגון מיוחד.

הנמנעים מלומר ההגדה קודם פסח

אבל היעב"ץ (בספרו 'מור וקציעה') כתב שאין לקרוא את ההגדה לפני פסח, כמו שמדוייק בנוסח ההגדה: 'והגדת לבנך - בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך', ולא לקרוא את ההגדה קודם הפסח בזמן שאין מצה ומרור לפניך. וכן כתב הגר"א (סי' תל סק"ב). ומ"מ אין לאסור לימוד לצורך הבנתה מבעוד יום, ואדרבה מצוה גדולה היא לטרוח מקודם וליד לעומקה, וכך נאה וראוי לכל ירא שמים באמת לעיין בה תחילה וללמוד את ההגדה בפירושה, ורק יש להיזהר שלא יוציאנה בשפתיו כמו שקורא אותו בליל הסדר (מור וקציעה). וכך היה נוהג הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל.

ללמוד עם הילדים את ההגדה

מנהג קדמון הוא מתקופת הגאונים, שכמה ימים קודם הפסח היו האבות לומדים עם ילדיהם את סדר ההגדה מ'עבדים היינו' עד 'לכפר על כל עוונותינו', בכדי להבינם את תוכן ההגדה בשעבוד אבותינו במצרים ואת יד החזקה שגאלנו מעבדות לחירות והיו מסודרים בפיהם ויכולו לשאול את הד' קושיות (מהרי"ל וראב"ה סי' תכה, בשם 'סידור רב עמרם').

הקהל אומרים בשבת אחר מנחה

מנהג דומה מצינו ברמ"א (או"ח סי' תל, א), שנוהגים כל הקהל לומר בשבת הגדול אחר תפילת מנחה את נוסח ההגדה מתחילת 'עבדים היינו' עד 'לכפר על כל עוונותינו', לפי שבשבת הגדול הייתה בו התחלת הגאולה והניסים בעת יציאת מצרים, שלקחו את השה לקרבן פסח ('לבוש').

ויש שהסבירו את המנהג, שהוא כעין הכרזה והודעה לציבור שחג הפסח מתקרב ובא, ויתעוררו להכין את צרכי החג, כמו שהיה נהוג בכמה קהילות שלפני ימי הפורים קראו את המגילה בשבת שלפניה שיזכרו להכין את צרכי היום ('כתר שם טוב'). ובספר 'ויגד משה' (סי' יט אות טו) מבאר המנהג על פי דברי

לאומרו לפני פסח, אבל אין בזה איסור. בספר 'שערים מצוינים בהלכה' (סי' קז אות ה) כותב, שכמה גאונים וצדיקים היו נוהגים לומר רק הקטע הראשון מנוסח ההגדה כדי שלא לבטל את המנהג של אמירת הגדה בשבת הגדול. ויש שנוהגים לומר רק עד 'רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר ג' דברים אלו', לפי שעיקר ההגדה הוא דברי רבן גמליאל, על כן השאירו זאת לליל הסדר.

להארות והערות ניתן לפנות למכון "המנהג" במייל: hamenhog@gmail.com

וכך נוהגים בחצרות קארלין, זידיטשוב וקאמארנא שאין אומרים את סדר ההגדה לפני ליל הסדר, בהטעמים שכמו שאין לאכול מצה בערב פסח מבעוד יום משום חביבות המצוה שיהא תאב לאכול את המצה בלילה, כך הוא גם בהגדה של פסח, שכדי שתהא חביבה על האדם יש לו לקרותה בפעם הראשונה בליל הסדר, לפי שאם ילמד אותה או יאמרנה לפני ליל פסח כבר יתיישנו בעיניו הדברים, ובעת קיום המצוה בזמנה שוב לא יתפעל מהנסיים שעשה ה', וכן היה נוהג הרה"ק בעל התניא. ובספר 'יד יוסף' משיב לזה, שמה שאומרים בהגדה שיש לאמרו רק 'בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך' הכוונה שאין חיוב

הסיפור היומי

שולץ היה בהלם. "למה ראש הישיבה רשם על הצ'ק סכום פעוט כל-כך? גם אם היה מוסיף עוד כמה אפסים, כמעט ולא הייתי מרגיש זאת?"

מרגש: מה ביקש הגרנ"צ פינקל זצ"ל מהמיליארדר שהגיש לו צ'ק פתוח

חתם על צ'ק ופנה לראש הישיבה ואמר לו: "קוראים לי שולץ, יש לי מפעל... והוני נאמד במיליארדים. אני חתמת על הצ'ק, וראש הישיבה יכול לכתוב איזה סכום שירצה. אל דאגה, אני כמעט ולא ארגיש זאת".

ראש הישיבה לקח את העט, כשידו רועדת, והוא מחזיק את ידו ביד השניה, וכך הוא כתב על הצ'ק סכום של... 1200 דולר! שולץ היה בהלם, והוא אמר: "אולי ראש הישיבה לא הבין, גם אם ראש הישיבה היה מוסיף עוד כמה אפסים לסכום, לא הייתי כמעט מרגיש זאת. למה ראש הישיבה כתב סכום פעוט כל כך?" השיב לו ראש הישיבה: "כל מה שאבקש תעשה?" אמר לו שולץ: "כן". אמר לו ראש הישיבה: "אני מבקש ממך, קח את הצ'ק, תגש לחנות שמעבר לכביש, ותבקש ממנו שיתן לך זוג בתפילין בסכום הזה, זה סכום מספיק לתפילין מהודרות, ותניח את התפילין כל יום. אם תעשה זאת, בשבילי זה שווה יותר. מכל הכסף שבעולם..."

(משנתה של תורה פסח תשע"ה, באדיבות מערכת 'ווי העמודים')

השם 'אהוד שולץ' לא אומר לנו כלום, אבל בעולם העסקים שמו מכבב כאחד מהעשירים בתבל, שהונו נאמד במיליארדים. באחד הימים בא לבקר בארץ ישראל, והמלווה שלו הביאו בין היתר לביקור בממלכת מיר בארץ הקודש, תוך שהוא מראה לו את הבניינים הרבים, ואת אלפי הבחורים והאברכים הלומדים שם. שולץ מאד התרגש, וביקש להכנס לביקור אצל ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, מי שבנה את כל האימפריה הזו. כשנכנס, פגש לפניו אדם שבור גופנית, כאשר כל גופו כואב מהמחלה הקשה שפקדה אותו, מחלת ניוון שרירים, אבל רוחו שמחה בקרבו והוא מקרין כלפי חוץ כאדם המאושר עלי אדמות. שולץ מאד התרגש למראה עיניו, ואז אמר לו ראש הישיבה: "מה אומרת לך השואה?" שולץ מיד ציין את אכזריות הגרמנים ורשעותם הגדולה. אבל ראש הישיבה אמר לו: "לי המושג 'שואה' מזכיר דבר אחר לגמרי, איך שחמשה יהודים יכולים להצטופף בדרג קטן ולהסתדר ביניהם..."

בגמר הביקור, כששולץ מצא עצמו נרגש, הוציא פנקס צ'קים,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כל מי שהצביע כהוראת דעת תורה - ניצח, בלי קשר לתוצאות, והצהיר כי הינו נמנה על מחנה הנאמנים לתורה הקדושה ולזקני הדור, עמליה ומרביציה בטהרת ונקיות הלב, שאין לה אח ורע...

צייתנו, זכינו, ניצחנו!

המדרש של כל אחד מאיתנו, ובפרט בהיכלם של רבבות בני הישיבות, מקיימי העולם, מצפים אביי ורבא, הרשב"א והריטב"א, המהרש"א ורעק"א. אות אחת מדברי-קדשם שווה עשרת מונים מאלפי "דרמות פוליטיות" נבובות שבחוץ. מי שטעם את טעם הנצח שבבית המדרש - יודע לבזו ל"סוגיות" הרדודות המעסיקות בימים אלו יושבי קרנות ומבלי עולם.

ושוב מהדהדים באוזננו הדברים הנפלאים שהשמיע לאחר הבחירות בשנת תשמ"ט הגאון רבי משה אהרן ברוורמן שליט"א, ששימש אז כמנהל רוחני דשיבת גרודנא:

"תפילת אברהם אבינו על הצלת סדום, היתה במסירות נפש, כלשון רש"י (בראשית יח, ג) על הפסוק 'ויגש אברהם' - 'מצינו הגשה למלחמה וכו' לפיוס וכו' ולתפילה ולכל אלה נכנס אברהם לדבר קשות ולפיוס ולתפילה', עבודת חסד נוראה בתפילה לפני הקב"ה באופן של 'מלחמה' כביכול, מדבר קשות לפניו ית' בכדי להציל את סדום"

"אך הוסיפה התורה בזה בהדגשה, כי בכך עדיין לא נאמר שלמות מדרגתו של אברהם אבינו. עיקר שלמות מדרגתו היתה בכך שאחר כל זאת יכול היה להיות 'שב למקומו', חוזר למדרגתו, למעלתו, לאהלו ולקדושתו, כי בא זה ולימד עד כמה היתה עבודתו והתמסרותו לעבודת החסד הלזו בשלמות, ועד היכן נבעו כל פעולותיו מתוך רוחניותו ופנימיותו בלבד ללא כל גורם וסיבה חיצונית כלל וכלל".

"בזה לימדתנו התורה, כי כדי למנוע את השפעת היציאה מכותלי בית המדרש והלימוד על תוכן היציאה עד כמה היתה ללא גורם חיצוני וללא פגיעה ופגימה ח"ו במעמדנו ובמקומנו הוא ע"י שנוכל לקיים את המציאות הזו של 'שב למקומו', להחזיר הכל למתכונת הראשונה..."

סיימנו את תפקידנו כמצביעים, עתה הזמן לשוב לתפקידנו הנצחי כיהודים וכבני תורה. חג הפסח בפתח, תיכף נזכה ללילה הנשגב של יציאת מעבדות לחירות. מי יתן ובזכות קיום מצות "ככל אשר יורוך" ומכוח הדבקות באמונת חכמים, ועל בסיס ההכנה הרוחנית הנדרשת מכל אחד מאיתנו - נזכה עוד השתא ל"כימי צאתך וכו' אראנו נפלאות".

מאמר מערכת יתד נאמן

והנה, הגיע "היום שאחרי הבחירות". הדי הקמפיינים נדמו כמויות ה"ספאם" וה"פייק-ניוז" שכה איפיינו את התקופה האחרונה - צפויים להצטמצם משמעותית. תמה מערכת הבחירות. פועלי הניקיון יעמלו בימים הקרובים לטאטא את הרחובות משאריות הכרזות וחומר התעמולה ששוב אין בו צורך, הנבחרים כבר מתחילים "לבשל" קואליציות, הפרשנים והסוקרים הולכים לנוח (או, במקרים רבים מנשוא, "לאכול את כובעיהם"), הקירות כבר לא "ידברו" בזמן הקרוב אל קהל הבוחרים, לעיתים קרובות מה שיקרה הוא ההיפך.

המיית הניתוחים והפרשנויות על ה"מנצחים" וה"מפסידים" כבר טורדת את האוויר הציבורי. ה"מומחים" למיניהם, אלו ששום טעות בהערכתם המוקדמת אינה מבבלת אותם ב"יום שאחרי", ימשיכו ללהג שוב ושוב, וההמון יוסיף לצרוך את כמויות המלל הרדוד, שהנפש היפה סולדת ממנו, אבל החולשה האנושית גורמת לבני האדם להשתעבד לו ולכלות עליו את זמנם היקר.

אנו, שזכינו לקדש שם שמים בהצבעתנו כפי שהורו רבותינו, מרנן גדולי הדור שליט"א, לא זקוקים לאף מדגם או פרשן כדי לדעת שניצחנו. כציבור וכיחידים. התוצאות כפי שיוודעו סופית בימים הקרובים הם אכן גורליים, אבל כבר למדנו לדעת פעמים רבות כי לא כל מה שנראה כ-"הצלחה" (במונחים פוליטיים) הוא כזה, ולהיפך. מובטחים אנו ובעינינו ראינו כי "כל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל", ואנו, שנטלנו עצה וצייתנו לצו-קדשם, עשינו את שלנו ובוודאי שינו נחת רוח לבורא יתברך, וזו הרי בסופו של דבר משאת הנפש היהודית.

הפוליטיקה אינה מענייננו, ניהול ענייני הציבור לא מסור בידי הפרט, אלא בידי שיירי כנסת הגדולה, עבדי ד' שהדור זוכה לאורם, ושלוחיהם הנאמנים. כל מי שהצביע כהוראת דעת תורה - ניצח, בלי קשר לתוצאות, ואף זכה לקדש את שמו יתברך ברבים, בהיענותו לקריאת "מי לד' אלינו" ובהצהרתו כי הינו נמנה על מחנה הנאמנים לתורה הקדושה ולזקני הדור, עמליה ומרביציה בטהרת ונקיות הלב, שאין לה אח ורע.

מילאנו את תפקידנו, עשינו כאשר הורו לנו, עתה הזמן של כל מי שלא התבקש על ידי מרנן גדולי הדור שליט"א לעסוק בכך, להרפות מן העיסוק בפוליטיקה ובספיחיה, שאינה משפרת את מצב הגוף והנפש, רק מכלה ללא רחם את הזמן היקר, בבית

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/2

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפוח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הרי **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם ראוי להשתמש בשבת ויום טוב בכלים חד-פעמיים? האם כוס חד-פעמית כשרה לקידוש ולנטילת ידים?

כל מה שצריך לדעת על השימוש בכלים חד-פעמיים בשבת הגדול ובהג הפסח - מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

אכל סעודת שבת כשלא הייתה אלא כוס חד"פ לנטילה; ובספר 'אורחות רבנו' ח"א מובא שכן הייתה דעתו של הסטייפלר הגר"י קניבסקי זצ"ל, שאין לקדש בכוס חד פעמית - אולם בשנים האחרונות הכריעו ה'באר משה', הגר"ש וואזנר, ה'ציץ אליעזר' והגר"ב זילבר זצ"ל: מכיוון שראויים לשימוש חוזר (עכ"פ באותה בסעודה), ומה שנזרקים הוא רק עקב מחירם הזול, ויש מקרים שכשאינ מספיק כוסות שוטפים אותם ומשתמשים בהם שוב - על כך השתנה הדין. ולעניין מה שאינם מחזיקים חמים כצונן, יש לסמוך על דברי ה'ביאור הלכה' (קנ"ט ד"ה "כיון שמחזיק") שכלי שדרך שימושו בצונן אין צריך שיחזיק חמים, ובנוסף, המציאות היא שרוב הכלים האלו כיום מחזיקים חמים.

הערה: כל הפוסקים מסתייגים מהעצה להכניס כוס בתוך כוס, וכלשונם: "לאוסרים לא יועיל כלום, ולמתירים אין בזה צורך". ולמעשה לעניין קידוש, בשעת הדחק או כשטרחה רבה למצוא כוס רגילה, יש לקבוע כוס זו לשימוש חוזר, ואז אולי יש להקל. ומהנכון, לכוון בברכת הקידוש גם על הבקבוק שבו היין, וימזוג אח"כ גם ממנו לתוך הכוס, או שלאחר ששמע ויצא ישתה מהיין שבבקבוק מלוא לוגמיו.

לעניין ליל הסדר: מסתבר שאין כלי חד פעמי דרך חרות, ואינו מתאים לבני מלכים המניחים על שולחנם כלים מפוארים ומשובחים. אכן, קיימים כיום גביעים חד-פעמיים הדומים לגביעי כסף, ואף ראויים לשימוש חוזר יתכן וכשרים אף לכתחילה. הערה: לדעת בעל החוות יאיר וכף החיים יש הידור לקדש על כוס מכסף טהור.

כלים חד פעמיים ששימושם בחיבור:

ישנם כלים המשמשים כגביע או להגשת מנות אחרונות, שנמכרים כשהבסיס משמש למכסה, ובשבת או יום טוב, לפני השימוש, הופכים את המכסה להיות כרגל ובסיס לכלי. והשאלה: האם מכיוון שזהו חיבור לצמיתות (קבע), וקרוב לוודאי שהחיבור לעולם לא יתפרק, הרי זה ממש "בונה" או עושה כלי? ומאידך יתכן שעצם הזריקה לאשפה היא כפירוק החיבור? ויש דיון דומה בפוסקים לעניין עוד כלים וחפצים שלאחר השימוש נזרקים לאשפה, לדוגמא: חיבור מזרק חד פעמי להזרקת זריקה, השחלת פתילה ביו"ט לפתיל צף, קשירת שקית אשפה בקשר על גבי קשר, והדבקת טיטול מלא לשם זריקתו.

לקראת הפסח ואף במהלכו, אחד מהאמצעים להקל על בעלת הבית ולמנוע "יציאתה מן הכלים", הינו השימוש בכלים חד-פעמיים, שכמפורט להלן - כיום, לכל סוגיהם, הינם כשרים לשימוש בפסח ללא שום חשש.

אלא שמתבקשת שאלת מפתח: האם מתקיים 'כבוד שבת יום טוב' בשימוש ב'כלים' הנזרקים לאשפה בתום השימוש בהם? אמנם, מבחינות שונות, מתקיים בהם 'עונג שבת', בראש ובראשונה בשל שלילת הצורך בהדחת כלים בין סעודה לסעודה, ובעיקר בעריכת השולחן במהירות, באפשרות החלפת צלחות, כוסות וסכו"ם במהירות בין מנה למנה, ובעיקר בפינוי מהיר לשקית אשפה. אבל, האם זהו שולחן מכובד הראוי לשבת קודש? לחג? ולליל הסדר?

הלכה למעשה: בשולחן ערוך (סי' רמ"ב משנ"ב וכה"ח): "מהו כבוד שבת, שירחץ גופו ויגלח שערותיו וצפורניו... ויהיה בגדיו נאים ומכובסים... ושולחנו ערוך במפה נקיה ולבנה ואכילתו בכלים נאים". וכתב הגר"י פישר זצ"ל בספרו 'אבן ישראל' (ט, ל): "כלים נאים", היינו, שישתמש בשבת ויו"ט בכלים היפים שבביתו, ומכל מקום אין מניעה לאכול בכלי פלסטיק חד-פעמיים, כיון שמצוי משתמשים בהם גם בשמחות ובמשפחות ברוכות ילדים ובמקום של ריבוי אורחים, וממעטים בטרחה וטרדה בשבת. וסיים: "והכל לפי העניין ולפי מה שהוא האדם, איש וביתו והרגליו".

כוס חד-פעמית לעשיית קידוש ולנטילת ידים:

שו"ע (קנ"ט, א): ואין נוטלים לידיים אלא בכלי, וכל הכלים כשרים, אפילו כלי אדמה וכו'. ומשמעות הפוסקים, ששם כלי תלוי בשני תנאים: א) מחזיק רביעית נוזלים כשעומד במקומו מבלי שיישפכו, ועומד לשימוש חוזר. ב) לשיטת הרמב"ם (כלים פי"ב הי"ד): "לא נקראו כלים, אלא המחזיקים חמים כצונן" הלכה למעשה: אף שלפני כ-35 שנה הכריע בעל אגרות משה (ח"ג, ט"ל ויו"ד ג, כ"ג) שכלים חד-פעמיים, כיון שפטורים מטבילת כלים אין עליהם שם כלי, וכן דעת הגר"י וייס זצ"ל גאב"ד העדה החרדית זצ"ל בשו"ת מנחת יצחק (י, כ"ג) וכן כתב הגר"י ברייש זצ"ל בשו"ת חלקת יעקב, שאין כלים חד פעמיים ראויים לנטילה ואין צריך לומר לכוס של ברכה; וכן מעשה היה באדמו"ר מסאטמאר זצ"ל שחיכה בהיותו בשוויץ זמן ממושך ולא

ורוצים להניחה בכלי, עדיף להשתמש לשם כך בכל מגש שבבית מאשר להוציא תבנית אפייה מהתנור, או להשתמש בתבנית חד פעמית, הנקראת 'תבנית אפייה'! אלא אם כן באותו בית מייחדים מראש את התבניות החד פעמיות לאו דווקא לאפייה].
ב. כלים חד פעמיים משומשים שהושלכו לאשפה - כיון שאף אדם לא יוציאם משם לשימוש, הינם מוקצה, אבל מותר להסירם מהשולחן ישירות לאשפה משום גרף של רעי (שלחן שלמה ב, ש"ח ל"ז. חזו"ע, וחוט שני).

יש לדעת: כלי חד פעמי שהתעקם או התקפל, כגון, ילד ששיחק בכוס חד פעמית והתעקמה - אסור ליישרו, משום תיקון כלי. וכשם שאסור ליישר בשבת או יום טוב כפית או מזלג שהתעקמו.

ראיה גאונית הביא המהרי"ל דיסקין בקו"א סי' ה משעיר המשתלח ביום הכפורים, שקשרו לו ביום הכיפורים לשון של זהורית, ולא הוזכר שהכהן ירד ופתח את הקשר. ואכן רבים מגדולי דורנו הכריעו, שכלים וחפצים המשמשים אך ורק לשימוש בודד, ולאחר מכן נזרקים לאשפה, אין בהם איסור בונה, קושר או עשיית כלי. "ומכל מקום, מהיות טוב, ראוי לפני הזריקה לפרק את החיבור".

מוקצה:

א. תבניות אפיה וכלים ממתכות שנועדו לאפיה (סופלה, מנות אחרונות) - כעיקרון דינם ככלי שמלאכתו לאיסור, שמוותר בטלטול לצורך גופו (להגיש פיצוחים) או מקומו. אך להכרעת המשנ"ב: כשיש כלי של היתר עדיף להשתמש בכלי ההיתר ולא בזה שמלאכתו לאיסור [לדוגמה, מוציאים בשבת עוגה מהקפאה

יהלומים מגדולי ישראל

כששמע שריקה של קטר רכבת, ידע לומר מיד את מידת גובהה של הארובה. וכשהחלה הרכבת לנסוע, אמר את מספר הגלגלים שיש לקטר הזה וציין את גובהם...

וראה הפה"ק - הצדיק שראה גם בלי עיניים

הארובה. וכשהחלה הרכבת לנסוע, אמר את מספר הגלגלים שיש לקטר הזה וציין את גובהם...
פעם הזדמן עם אחיו לתחנת הרכבת בעיר סערט והביע את חשקו למשש בידיו את אחד הקטרים. אחרי שקיבל את הרשות ממנהל התחנה לעשות זאת, מישש את הקטר ולא הניח בורג אחד שלא נגע בו. כשחזר לבית אחיו ביקש רבי אלימלך שיביאו לו שני קילו שעווה. חיממה וישב לכייר את הקטר. כשסיים, ראו שלא החסיר דבר, כייר את כל מה שנמצא בקטר, אפילו הברגים הקטנים. הכל מכוון להפליא...

(נר לשולחן שבת, מצורע תשע"ו)

בבעלזא מספרים נפלאות על הרה"ק רבי אלימלך רובין מיברוב זצ"ל. בגיל שנתיים חלה באבעבועות, וכתוצאה מכך התעוור. בכתה אמו לפני אביה ה'שר שלום' מבעלזא, והוא ניחמה: "אני מבטיח לך שלא יחסרו לו העינים!"
כשגדל, השלים בשאר החושים את אשר החסיר בשל עיוורונו. הוא היה בקי בכל הש"ס, וכן בארבעת חלקי שולחן ערוך! סיפר האדמו"ר מנארול, שפעם נפל ספר בחדר הסמוך אליו, קול הנפילה הגיע לאוזניו, ומכך כבר ידע איזה ספר נפל, ואמר: תרימו את ה'תרומת הדשן'!...
רבי אלימלך היה ידען גדול גם בחכמות העולם. למשל, כששמע שריקה של קטר רכבת, אמר את מידת גובהה של

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

מדוע לא ניתן לעשות 'עירוב חצרות' באמצעות כסף?

לעשות עירוב חצרות בכסף או בכלי, המועילים בדרך כלל לעשיית קנין, אלא בפת בלבד; אך אין צורך דווקא בפת שיש בה 'שווה פרוטה', כיון שאין זה קנין הדורש שווי ממוני. וכמו כן, ניתן לבצע את העירוב, דהיינו גביית הפת מדיירי החצר והנחתה באחד הבתים, על ידי קטן, למרות שאינו בר קנין; כיון שעצם הדבר שהפת מונחת באחד הבתים, הוא היוצר את השיתוף, ואין צורך בקנין. ובה במידה, ניתן גם להניח את העירוב בבית השייך לקטן, שהרי אין צורך שיקנה את דירתו לדיירי החצר. [שו"ע שסו, ג, ומשנ"ב יט, כג רכח]

'עירוב חצרות', נחלקו אמוראים בגמרא אם הוא מועיל מטעם 'קנין', דהיינו שבעל הבית שבו מניחים את פת העירוב מקנה את דירתו לכל דרי החצר; או שאין זה מטעם קנין, אלא מטעם 'דירה', דהיינו שיש במעשה הנחת העירוב 'שיתוף דירה' בעלמא, ללא קנין, ודי בשיתוף זה כדי להתיר את איסור הטלטול, משום שעיקר דירתו של אדם הוא במקום שפיתו מונחת בו. ולהלכה, העירוב מועיל מטעם דירה. ומאחר והטעם הוא שעיקר דירתו של אדם הוא במקום שפיתו מונחת בו, לא ניתן

האם ניתן להניח את הפת של 'עירוב חצרות' ב'לובי' של הבנין?

ארבע אמות ברוחבו, אך מפאת אורכו יש בשטחו שש עשרה אמות רבועות, כשטח של ארבע על ארבע אמות - נחלקו הפוסקים אם ניתן להניח בו את פת העירוב; ויש אומרים שלכתחילה ראוי להחמיר, ויש אומרים שאף בדיעבד אין להקל. וארונות המחוברים לקרקע או לקיר - יש אומרים שאינם ממעטים את גודלו של החדר לענין זה, ואם בצירוף שטח הארונות יש בשטחו ארבע על ארבע אמות, ניתן להניח בו את פת העירוב; ויש שמסתפק בדבר. [שו"ע שסו, ג, משנ"ב כב, וביה"ל ד"ה לאפוקי; ביאורים ומוספים דרשו, 24, 27 ו'28]

כאמור, 'עירוב חצרות' מועיל מטעם שעיקר דירתו של אדם הוא במקום פיתו. ולפיכך, צריך להניח את פת העירוב בבית הראוי לדירה; ולא בַּמְבֹאָה ('לובי') שבכניסה לבית מגורים משותף, וכיוצא בה; שלמרות שהיא מוקפת מחיצות ומקורה, אינה ראויה לדירה, מאחר והיא משמשת למעבר ציבורי. ומבואה של בית פרטי - יש אומרים שגם בה לא ניתן להניח את פת העירוב, ולדעת פוסקים רבים ניתן להניחה בה. וכמו כן, מהטעם האמור אין להניח את פת העירוב בחדר קטן שאין בשטחו ארבע על ארבע אמות, שאינו ראוי לדירה. ואם אין

מדוע אסור להעביר את הפת של 'עירוב חצרות' ממקומה הקבוע לבית אחר?

ואם יש סיבה משמעותית מאוד להעברת הפת לבית אחר, מותר להעבירה. ובנוגע למקרים הבאים ישנן דעות שונות אם מותר להעביר את הפת לבית אחר: א. בעל הבית מכר את ביתו לאחר. ב. בעל הבית נפטר. ג. בתחילת תקופת הנחת העירוב בבית זה, התנו שיהיה מותר להעבירה לבית אחר. ואם עברו והעבירו את הפת לבית אחר - אם כבר הורגלו להניחה בבית האחר, אין צורך להחזירה לראשון, ויתכן שאף אסור לעשות כן; אך כל עוד לא הורגלו להניחה בבית האחר, יתכן שצריך להחזירה למקומה הראשון. [שו"ע שסו, ג, משנ"ב כז, ושעה"צ טז, יח, יט רכב; ביאורים ומוספים דרשו, 32]

נאמר במשנה במסכת גיטין, שחצר שעושים בה 'עירוב חצרות', והורגלו להניח את פת העירוב בבית מסוים - אסור לשנות ולהניחה בבית אחר, "מפני דרכי שלום". ונחלקו הראשונים בביאור הדבר: יש מפרשים, שהואיל והורגלו שהעירוב מונח בבית זה, הנכנסים לתוכו לאחר ששינו את מקומו ולא יראו את העירוב, יחשדו שבני החצר מוציאים חפצים מהבית לחצר ללא עירוב חצרות, ויבואו לידי מחלוקת. ויש מפרשים שדיירי החצר יחשדו כי הסיבה שהוציאו את העירוב מבית זה היא מפני שבעליו גונב לעצמו מפת העירוב, ומתוך כך יבואו לידי מחלוקת.

* ספינה שהיא רשות היחיד, ויש בה תאים נפרדים - אם יש בה שני יהודים הדרים בתאים נפרדים, אסורים תאי הספינה בטלטול חפצים מזה לזה, ומהם לשטח הספינה הפתוח, עד שיעשו עירוב חצרות.
* ספינה שאין בה תאים למגורים, אלא כל נוסעיה דרים יחד בשטח הספינה הפתוח - מותר לטלטל חפצים בתוכה ללא עירוב.
* ספינה שמחיצותיה נמוכות מעשרה טפחים - דינה ככרמלית, ואסור לטלטל חפצים בתוכה לטווח של יותר מארבע אמות. ומודדים את עשרת הטפחים מקרקעית הספינה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איסור עשיית מלאכה בכל ימות השבוע - היתכן?

וכך במקרה שהתבלבל בספירת ימי החודש, ואינו יודע את התאריך היהודי - הריהו אסור במלאכות דאורייתא בכל הימים שלגביהם קיים ספק שמא חלים בהם ימי המועדים האסורים מדאורייתא בעשיית מלאכה: פסח, שבועות, ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות, ושמיני עצרת.

הנמצא במקום המנותק מתקשורת, והתבלבל בספירת ימי השבוע, ואינו יודע מתי יום השבת, ואין לו אפשרות לברר זאת - אסור בעשיית מלאכה דאורייתא בכל הימים, כי אם לצורך פיקוח נפש, כגון להשגת מזון ומשקה הכרחיים; כיון שספק דאורייתא לחומרא. ומותר בעשיית כל איסורי שבת דרבנן, כיון שספק דרבנן לקולא.

[שו"ע שדמ, א, משנ"ב א, ד, ו, רז, וביה"ל ד"ה ההולך; וראה שם ד"ה ואז; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

הלוח היומי

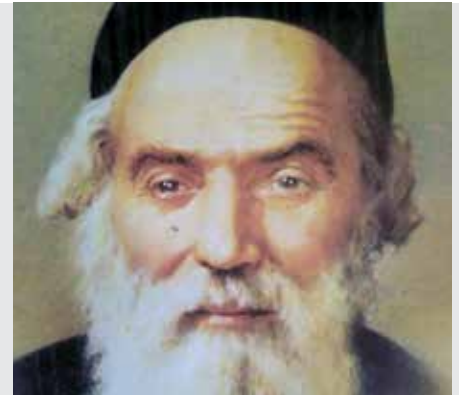
ו' בניסן | רבי אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל ממז'בוז' זצ"ל, בעל אוהב ישראל מאפטא ובעל תורת אמת

בשנת תרצ"ג כשחל יום זה בשבת, הוכרז ע"י הגרמנים ימ"ש, חרם על עסקים יהודים, אשר במהלכו הוכו באכזריות, נבזזו והושפלו יהודים רבים ונמנע מהם כל עיסוק...

יארצייט:

שנ"ז: רבי שמואל יהודה ב"ר מאיר קצנבלוגן זצ"ל, מויניציאה.
תק"ד: רבי חיים ב"ר משה אבולעפיה זצ"ל, בונה הישוב היהודי בטבריה, בעל שבות יעקב, חמדת ימים, יוסף לקח, עץ החיים ועוד.
תרס"ה: רבי אהרן שמואל ב"ר יהודה אסאד זצ"ל, אב"ד סרדהאלי.
תרפ"ח: רבי מאיר דן ב"ר חיים יצחק פלוצקי זצ"ל, בעל כלי חמדה, חמדת ישראל ועוד.
תש"ז: רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה זצ"ל, מבערגסאז, בעל שומר אמונים, מבקש אמונה, שולחן הטהור ועוד.
תש"ע: רבי שלום מרדכי חיים ב"ר עובדיה הדאיה זצ"ל, ר"י המקובלים בית א-ל.

האם לספר לשון הרע כדי להפיג צערו מליבו, נחשב כסיפור לשה"ר לתועלת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

(נתיבות חיים), שדוקא אם חבירו חטא נגדו ולבו כבד וקשה לו להחזיק הצער בלב, נחשב הדבר לתועלת, מחמת שמועיל לעתיד להסיר הדאגה, וכעין זה כתב הגרש"ד מונק (מרפא לשון ח"א עמ' לב).

ולענין 'טיפול קבוצתי' ו'הנחיית הורים' [שמספר בקבוצה על הבעיות שלו עם בנו או בן זוגו, או עם אחרים שקשורים אליו בעבודה וכדומה], דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון עמ' שסט) שאף שמותר לאדם להתייעץ לגבי דבר שמעיק לו עם אחרים [כשמתקיימים התנאים שבס"ב], אך מכיון שרק מנחה הקבוצה מסייע לו, והאחרים אינם מבינים בזה ולא היה הולך אליהם להתייעץ, אסור לספר את הגנאי בפניהם.

ולספר לבחורה שבורה מחמת שחתנה ביטל את השידוך, את חסרונותיו של הבחור כדי להרגיע אותה מצערה, דעת הגר"ש אלישיב (יבקשו מפיהו שידוכין ונישואין ח"א עמ' שנט-שס) שאסור משום לשון הרע, ורק יאמר שהחתן לא היה מתאים לה.

בסעיף י"ד בהגה"ה מוסיף ה'חפץ חיים', כי "אפשר דהוא הדין אם כוונתו בסיפורו הוא כדי להפיג את דאגתו מליבו, הוי כמכוון לתועלת על להבא". בביאורים ומוספים מביאים כי כן נקט הגר"נ קרליץ. ומה שכתב הח"ח בלשון "אפשר", יש שכתב שכך דרכו לפעמים בדבר מחודש ללא מקור, לכתוב בלשון "אפשר". אכן הגר"ש הומינר בספרו עיקרי דינים השמיט דבר זה, וכתב שטעמו מפני שהח"ח כתב זאת כמסתפק, ועוד, שיכול לבא מזה מכשולים גדולים, שתמיד יאמר המספר שיש לו צער ומוכרח לספר, ועל האדם ליישב דעתו ולהימנע מלספר

ולגבי השמיעה ממי שמספר להפיג דאגתו, כתב הספר חסידים (סי' סד) שמצוה לשומעו, ואם אפשר, יתקן ויחבבו אצל חברו. והוסיף שאם הנפגע מספר זאת גם לאחרים כי הוא מתכוין להוציא עליו שם רע אין לשמוע לו אלא לגעור בו [שכן להפיג דאגתו בד"כ די בסיפור לאדם אחד]. וראה בספר חסידים (שם) שמשמע שמותר לספר אף כשמועיל רק לשכך כעסו או צערו. ובח"ח כאן יש שביאר

הרה"ק רבי ישראל הגר מוויז'ניץ זי"ע, בעל ה"אהבת ישראל", ראה בערב פסח אדם שכועס על חברו על כך שלא נזהר מספיק בדקדוקי האפיה. פנה אליו הרבי ואמר לו: "האמן לי, משהו כעס חמור יותר ממה שהו חמוץ".

(קדוש ישראל א' עמ' קנה)

**נשתדל להשרות אוירה נעימה ורגועה בעת הכנת הבית לפסח,
ונזהר מאוד שלא להגיע לכלל כעס**